

Promemoria

Vi jurister i region Uppsala, Västmanland och Sörmland har fått frågor från projektledningen i projektet Integration av uppmärksamhetssignal till Alitis gällande möjligheten att hämta uppgifter från sammanhållen journalföring. Det rör sig om direktåtkomst hos annan vårdgivare. De uppgifter man i detta skede vill kunna ta del av är uppmärksamhetsinformation gällande allergier.

Först redovisas kortfattat för den rättsliga regleringen och därefter svarar vi på ställda frågor.

Patientdatalagen (2008:355) (PDL) har bestämmelser om sammanhållen journalföring (6 kap). Sammanhållen journalföring är ett elektroniskt system, som gör det möjligt för en vårdgivare att ge eller få direktåtkomst till personuppgifter hos en annan vårdgivare.

I Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL) stadgas om sekretess för patientuppgifter i 25 kap 1§, men det finns också sekretessbrytande bestämmelser.

Genom undantag i 25 kap 11§ OSL möjliggörs att patientuppgifterna hålls tillgängliga i systemet sammanhållen journalföring. Av 25 kap 2§ OSL följer dock att om vårdgivaren inte får behandla uppgifterna enligt 6 kap 3-4 §§ PDL så gäller absolut sekretess för uppgifterna.

I PDL uppställs olika villkor för att direktåtkomst ska få förekomma. Om villkoren är uppfyllda får journalhandlingarna och andra personuppgifter hos en vårdgivare göras tillgängliga för andra vårdgivare som deltar i systemet med sammanhållen journalföring. Patienten har rätt att, efter att ha blivit informerad om vad sammanhållen journalföring innebär, motsätta sig att vårddokumentation rörande honom eller henne görs tillgänglig för andra vårdgivare. Sådana uppgifter ska spärras.

För att en vårdgivare ska få bereda sig tillgång till ospärrade uppgifter krävs att uppgifterna rör en patient som vårdgivaren 1) har en aktuell patientrelation med och 2) att uppgifterna kan antas ha betydelse för att förebygga, utreda eller behandla sjukdomar och skador hos patienten inom hälso- och sjukvården samt 3) att patienten samtycker till det, 6 kap 3 § PDL.

Om det finns ospärrade uppgifter om en patient och det föreligger fara för dennes liv eller det annars föreligger allvarlig risk för dennes hälsa, får vårdgivaren, om patientens samtycke inte kan inhämtas enligt 3 §, ta del av uppgift om vilken eller vilka vårdgivare som har gjort uppgifterna tillgängliga. Om vårdgivaren med ledning av denna uppgift bedömer att de ospärrade uppgifterna kan antas ha betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver, får vårdgivaren behandla de ospärrade uppgifterna direkt, 6 kap 4 § PDL.

Om det finns spärrade uppgifter om en patient och det föreligger fara för dennes liv eller det annars föreligger allvarlig risk för dennes hälsa, får vårdgivaren, om patienten själv inte kan häva spärren, ta del av uppgift om vilken eller vilka vårdgivare som har spärrat uppgifterna. Om vårdgivaren med ledning av denna uppgift bedömer att de spärrade uppgifterna kan antas ha

betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver, får vårdgivaren begära hos den vårdgivare som har spärrat uppgifterna att denne häver spärren. 6 kap 4 § PDL. Enligt förarbetena kan en spärr inte forceras av en annan vårdgivare ens i en akut nödsituation. I förarbetena (prop. 2007/08:126) har man till och med övervägt möjligheterna att införa regler om undantag för spärr av viss varningsinformation, t.ex. om just allergier, men kommit fram till att skyddet för patientens integritet väger över.

Sammanfattningsvis gäller således, för det fall patienten inte motsätter sig ett tillgängliggörande i den sammanhållna journalföringen, att hans eller hennes samtycke som huvudregel ska vara en förutsättning i det senare skedet, skede 2, då personal hos en vårdgivare behöver ta del av uppgifter som en annan vårdgivare dokumenterat. Vidare ska endast vårdgivare hos vilken en aktuell patientrelation förekommer få ta del andra vårdgivares vårddokumentation via direktåtkomst samt att vårdgivaren i skede 2 gör en bedömning av om uppgifter som han eller hon tänker bereda sig tillgång till kan antas ha betydelse för att förebygga, utreda eller behandla patientens sjukdom och/eller skada.

Frågor och svar

Fråga 1: Kan vi ta del av journaluppgifter innan vi vid ett fysiskt möte verifierat patientens identitet?

Svar: Det finns inte en bestämmelse som direkt reglerar denna situation men vår bedömning är att det i en larmsituation är möjligt. Larmoperatören får göra vad som är möjligt för att verifiera patientens identitet. Skulle det senare visa sig att man har tagit del av annan persons journaluppgifter får en avvikelserapportering göras.

Fråga 2: Hur ställer vi oss till att begära samtycke?

Svar: Det regleras i 6 kap 3§ PDL. Huvudregeln är att samtycke krävs för att ta del av patientuppgifter i sammanhållen journalföring. Vår bedömning är att samtycke krävs om patienten är kontaktbar och kan lämna samtycke. Om en patients samtycke inte kan inhämtas vid en akut nödsituation får ni ta del av uppgifterna om de kan antas ha betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver.

Fråga 3: I vilka situationer får vi nödöppna?

Svar: Vår bedömning är att ni får ta del av ospärrade uppgifter om en patients samtycke inte kan inhämtas vid en akut nödsituation om uppgifterna kan antas ha betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver. 6 kap 4§ PDL.

När det gäller spärrade uppgifter får ni begära hos den vårdgivare som har spärrat uppgifterna att denne häver spärren. 6 kap 4 § PDL.

Fråga 4: När finns en tillgänglig patientrelation?

Svar: Vår bedömning är att den uppstår när larmsamtalet registreras avseende den vårdbehövande personen.

Fråga 5: Hur ska vi förhålla oss till spärрад information?

Svar: Om det finns spärrade uppgifter om en patient och det föreligger fara för dennes liv eller det annars föreligger allvarlig risk för dennes hälsa, får ni som vårdgivare, om patienten själv inte kan häva spärren, ta del av uppgift om vilken eller vilka vårdgivare som har spärrat uppgifterna. Om ni med ledning av denna uppgift bedömer att de spärrade uppgifterna kan antas ha betydelse för den vård som patienten oundgängligen behöver, får ni begära hos den vårdgivare som har spärrat uppgifterna att denne häver spärren. 6 kap 4§ PDL.

2021-09-24

Caroline Dexfalk
Chefsjurist region Sörmland

Anne Nilsson
Chefsjurist region Uppsala

Carl-Johan Karlsson
Chefsjurist region Västmanland